

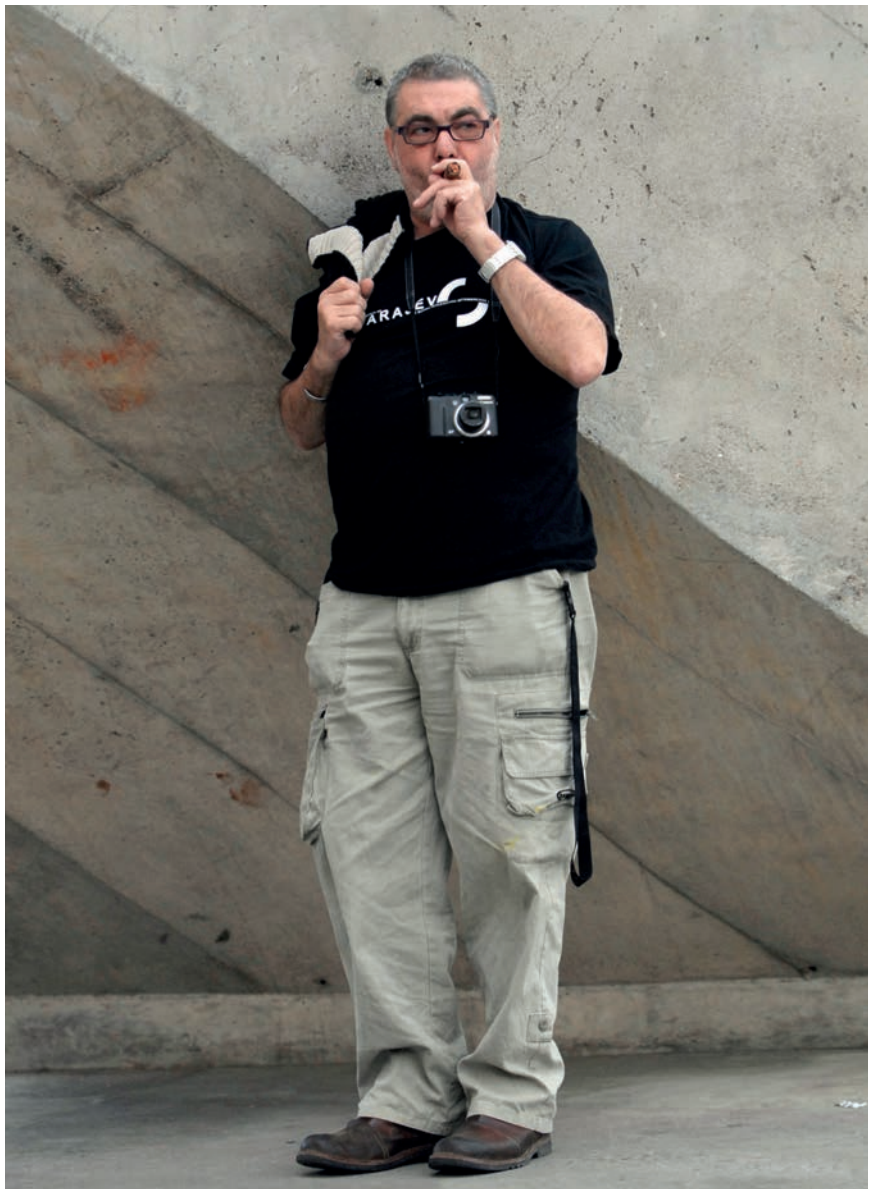
Miquel Ruiz Avilés, fotoperiodista de pedra picada

Si plores, no veus l'objectiu. Aquesta frase la deia sovint el fotoperiodista Miquel Ruiz Avilés (Purullena, 1954 - Girona, 2023) i és xocant, perquè sempre posava molt sentiment i emoció en el que feia, i tots li havíem vist vessar llàgrimes en determinades situacions. Era de llàgrima fàcil. Enmig d'una catàstrofe natural, com la de Sri Lanka, reconeixia que li era impossible fer dues fotos seguides: primer feia la foto, després es desfogava rebotint alguna cosa i plorant alhora, i tot seguit tornava a fer més fotos.

Text > **NARCÍS GENÍS REIXACH**, periodista

El primer clic dels milers que fa qualsevol fotògraf al llarg de la seva vida professional és el que es produeix en el seu interior el dia que descobreix la màgia i l'encant de la fotografia. A Miquel Ruiz, això li passa un dia que vol denunciar l'abocament il·legal de vedelles mortes a Fortià, i ningú li fa cas fins que aporta unes fotografies dels animals en estat de descomposició. Ho veu clar. No cal explicar-li res, entén perfectament que si tens una bona notícia i la vols fer més creïble, l'has de mostrar amb imatges, i aleshores la informació es converteix en un fet irrefutable. És en aquell moment que veu la realitat del poder i la força que té una imatge. Un fet que li canvia la vida.

Gairebé sense cap formació, però amb molta voluntat, esforç i tossuderia, va suplir les seves mancances de l'ofici de fotògraf. Són els anys d'aprenentatge com a corresponsal i col·laborador a *El Punt Diari*. És un autèntic autodidacte, com una esponja que xucla de tot i de tothom de qui pot aprendre alguna cosa. Des del començament té clar que la tècnica fotogrà-

>> *Miquel Ruiz, el 2007.* (Foto: ARXIU MIQUEL RUIZ. PEP IGLÉSIAS.)

>> A Libèria, el 2008. (Foto: ARXIU MIQUEL RUIZ. TÀNIA TÀPIA.)

fica és una qüestió d'esforç, dedicació i perseverança. Probablement no ha estat un dels millors a dominar la tècnica, però ho ha substituït i compensat amb escreix amb un bon nas i visió periodística, gosadia, ganes de treballar, saber escoltar, conèixer coses i tractar la gent. Unes qualitats que no es produeixen entre els fotògrafs de premsa.

Tampoc passa sovint que et guanyis el sobrenom de «Bragues» entre els companys del diari perquè combines la feina de fotògraf amb la de venedor al mercat amb una parada de calces i sostens. Però, quan ets tan tossut, obstinat i caparrut, ets capaç d'anar al darrere de l'actualitat local amb la càmera a sobre, viure les nits boges d'estiu a la Costa Brava darrere els famosos de torn, descobrir i apassionar-te pel món dalinià o passar dies sencers davant la casa dels Dalí a Cadaqués. És tan grossa la fal·lera per obtenir una foto exclusiva, que amb el seu col·lega Toni Fernández Sandoval és capaç de protagonitzar una persecució temerària, de pel·lícula, per carretera, des de Portlligat fins al castell de Púbol, per empaitar el Cadillac de Dalí conduït

pel seu xofer, Artur Caminada, que hi traslladava el cadàver de Gala (Ielena Ivanovna Diakonova), que havia mort hores abans. Anys més tard, s'obsessiona per aconseguir les fotos més exclusives del pintor figuerenc i se li acudeix provar d'entrar a l'Hospital de Figueres disfressat de dona embassada, amb l'afany de fer la darrera fotografia de Salvador Dalí amb vida.

D'aquesta manera, i sense adonar-se'n, aquell fotògraf local s'ha convertit en un autèntic *paparazzo*, i inicia la seva llarga etapa com a fotoperiodista professional, de pedra picada, i passa de treballar a la premsa comarcal, a la nacional i fins i tot la internacional. Publica les seves fotografies en els principals diaris, revistes i agències del país (*Empordà Federal, El Punt, El Observador, El Mundo, La Vanguardia, El Periódico, Avui, El País, Lecturas, Bunte, Actual, Cambio 16, Covert, EFE.*). N'ha après de premsa. A la feina demostra ètica periodística, una gran sagacitat, anticipació, comprensió del que va fent, però també desvergonyiment, mala llet i un nivell de temeritat que li causa uns quants ensurts. Vol

retratar el membre del GAL Georges Mendaille jugant a billar a Calonge, i decideix que ha de fer la foto sigui com sigui. Tossut com una banya de marrà, aconsegueix una imatge brillant de Mendaille esgrimint enfurismat el pal de billar cap a la càmera, però que en realitat impacta sobre el seu cap. També aconsegueix que el president de la Fundació Gala-Salvador Dalí, Ramon Boixadós, li pagui un equip de fotografia nou després que un empleat del Teatre-Museu Dalí li esbardellés la càmera quan pretenia evitar que fes fotos del trasllat d'uns quadres de l'autor.

Ampliar horitzons

Però hi ha una altra etapa, que és la del fotògraf inquiet i viatger, que té curiositat per veure de primera mà què passa pel món. Per a un noi fill d'una família d'immigrants originària de Purullena (a prop de Granada) que havia arrelat a l'Alt Empordà i que els únics viatges de la seva vida havien estat, en la infantesa i l'adolescència, per anar amb la família a fer la verema a França, veure món es converteix en una necessitat vital. Cal obrir nous ho-

>> A Sarajevo, en plena nevada, el 2006. (Foto: ARXIU MIQUEL RUIZ. AUTOR DESCONEGUT.)

ritzons. Amb la càmera a l'esquena, un esperit aventurer i pocs recursos, inicia els seus viatges a Cuba, Nicaragua, Palestina, Israel, Sri Lanka, Libèria i Bòsnia-Herzegovina.

En l'aventura a Nicaragua, aporta material per a un reportatge sobre la «Contra», la lluita armada contra els moviments sandinistes i els seus efectes sobre la població infantil. Són fotografies de nens i de petites poblacions amb presència militar. A Palestina, recull imatges de la vida quotidiana d'una zona en conflicte. A Libèria, viatja a l'epicentre del país amb més malària de l'Àfrica, i a Sri Lanka, capta la misèria i la destrucció que hi deixa un tsunami. Però, de tots els viatges, és el de Bòsnia el que el marca personalment i li canvia la manera de veure la vida. El setge de Sarajevo, i el patiment de tanta gent, li causen un impacte prou gran per obligar-se a no quedar-se a casa i començar a rumiar

què pot fer ell davant d'aquella situació tan injusta. La seva condició de fotoperiodista fa que es fixi en un detall tan simple, tan senzill, com el fet que als seus col·legues d'un diari de Sarajevo (el nom del qual amb prou feines sabia pronunciar) els falta material fotogràfic. El setge ja era un fet i les condicions de vida de la ciutat, inhumanes. *L'Oslobodenje* resistia sortint cada dia al carrer tot i les extremes dificultats per continuar informant del que passava a la ciutat i al país.

Després de tots aquests viatges i especialment el del conflicte de Bòsnia, que l'atrapa, pren consciència de la misèria de les guerres i s'implica personalment amb la gent que pateix. És la seva etapa solidària. Amb aquest esperit de solidaritat, conjuntament amb altres companys funden l'associació Fotògrafs per la Pau. Cerquen complicitats i ajuda, primer entre els col·legues periodistes i després en la resta de ciu-

tadans i les institucions, com els ajuntaments de les comarques gironines i la Diputació. Una estima i una solidaritat que serveix perquè, a través dels actes, exposicions i xerrades sobre la guerra, i posteriorment en les campanyes d'ajuda a les mares de Srebrenica, molts gironins i catalans coneguin i, sobretot, no oblidin el que passava a Bòsnia. Les diferents estades a Sarajevo, durant les hostilitats sèrbies, suposen establir uns vincles molts forts d'afecte cap a la ciutat i la seva gent. També, amb molta generositat. Sempre diu que no podrà tornar mai tot el que li ha donat la ciutat de Sarajevo. Tant és així, que no només no cobra mai per cap de les fotografies que fa durant les hostilitats o després, sinó que dona una part del seu fons a la ciutat i a la seva biblioteca. Des d'aleshores, tornar a Sarajevo ha estat una constant de cada any, sigui amb motiu de les campanyes de solidaritat o simplement per veure i estar amb els amics.

Entre Catalunya i Bòsnia

Les setmanes que passa en ple setge a Sarajevo el marquen molt. No en té mai prou. Sempre busca qualsevol excusa, qualsevol recurs per fer o organitzar alguna campanya de solidaritat pels seus «compatriotes» bosnians. I no s'està d'anar a trucar i insistir a les portes de les empreses, institucions i de qui faci falta per aconseguir ajudes. Bòsnia, Sarajevo i Srebrenica l'afecten, el descol·loquen personalment i professionalment. Personalment, perquè dedica tots els esforços i molt de temps a intentar ajudar la gent que va patir de resultes d'aquella guerra. No debades el seu cor, des d'aleshores, es parteix entre Catalunya i Bòsnia. I el marca professionalment perquè l'ajuda a fer una reflexió profunda i sincera sobre el paper del fotoperiodisme en els conflictes armats. L'ajuda a reflexionar i a prendre partit pel que fa a la utilització del patiment de la gent per part dels mitjans de comunicació. I amb la seva feina, mostra l'exemple que s'ha de seguir, perquè en cap de les fotografies que fa del conflicte de Bòsnia no surten escenes de sang i fetge. I del seu treball fotogràfic en aquell país, mai n'ha volgut treure ni un euro. I no para d'insistir durant anys fins que n'aconsegueix muntar una exposició a la biblioteca de Sarajevo, que aleshores es restaurava, després d'haver estat des-

truïda durant la guerra; un esdeveniment que el va colpir molt.

Tant en la feina de fotoperiodista com en les seves tasques solidàries, treballar amb en Miquel no és fàcil. Sovint xoca i té fortes discussions amb la gent que l'envolta, és cridaner, exigent, agosarat, indisciplinat, però a l'hora de la veritat, quan cal, no et deixa penjat mai. Com a fotògraf, no saps com, però sempre hi és, i amb les màquines a punt a l'hora de treballar, però també i sobretot quan toca passar-s'ho bé, convocant xefles i trobades amb amics, unes reunions de les quals tots aquells amb qui les ha compartit donen fe que se sap com comencen, però no com acaben... El seu caràcter a vegades s'ha fet difícil de pair, és veritat, però també demostra que té un cor molt gran. És d'aquells amics que no fallen mai. Sempre has sabut que passés el que passés el tenies al teu costat, i sovint t'ha sorprès.

Esperit de superació

En aquesta intensa trajectòria, personal, professional i solidària, hi ha un alto, una aturada en sec, quan pateix el primer ictus, que el deixa fora de circulació una temporada llarga, però gràcies a la seva força de voluntat i al seu caràcter lluitador se'n surt, tot i les seqüeles que arrossegà de per vida. Malgrat aquesta sotragada i el sofriment personal que li suposa, la malaltia no l'atura, perquè lluny de tancar-se en si mateix s'esforça per superar-ho, sempre amb la fita de recuperar-se per tornar a Sarajevo, i continua treballant com a fotògraf en diferents projectes solidaris i exposicions. Però no para d'insistir durant anys, fins que aconseguix muntar una exposició a la biblioteca de Sarajevo, i deixa una mostra permanent a la ciutat. Malgrat que no pot treballar de fotoperiodista, el cap no li para mai de barrinar; continua fent fotos, si cal des de la cadira de rodes, i sap treure rendiment de cada situació, de manera que amb les limitacions que té descobreix la seva vessant més artística, preparant alguns projectes, exposicions i muntatges fotogràfics. A banda dels llibres, les publicacions i els catàlegs d'exposicions, la seva feina com a fotògraf està recollida en el fons Miquel Ruiz de l'INSPAI.

>> *Amb la seva dona, Dolors Perpinyà, el 2012.* (Foto: ARXIU MIQUEL RUIZ. ANIOL RESCLOSA.)

